

*Çocuklar İçin Sosyal Yeterlilik Ölçeği: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması**
Social Competence Scale for Children: A Scale Adaptation Study

Mehmet Akif Kay

Sorumlu Yazar
Primary Author

(Dr. Öğr. Üyesi/ Asst. Prof.)

Batman Üniversitesi

Batman-Türkiye

mehmetakif.kay@batman.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-7996-9310>

<https://ror.org/051tsqh55>

Mehmet Sağlam

Yazar
Author

(Prof. Dr./ Prof.)

İnönü Üniversitesi

Malatya-Türkiye

mehmet.saglam@inonu.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-1784-4472>

<https://ror.org/04asck240>

Article Information/Makale Bilgisi

Article Type / Makale Türü: Research Article/Araştırma Makalesi

Received/Geliş Tarihi: 30 Ağustos / 30 August 2024

Accepted/Kabul Tarihi: 1 Kasım / 1 November 2024

Published/Yayın Tarihi: 31 Aralık / 31 December 2024

Pub Date Season/Yayın Sezonu: Aralık / December 2024

Cite as/Atf:

Kay, M. A., & Sağlam, M. (2024). Social competence scale for children: a scale adaptation study. *Artuklu Humanities*.

<https://doi.org/10.46628/ahu.1540889>

Kay, M. A., & Sağlam, M. (2024). Çocuklar için sosyal yeterlilik ölçeği: bir ölçek uyarlama çalışması. *Artuklu Humanities*.

<https://doi.org/10.46628/ahu.1540889>

Plagiarism/İntihal: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software. / Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

Published by/Yayıncı: Mardin Artuklu Üniversitesi / Mardin Artuklu University

Ethical Statement/Etik Beyan: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited/ Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Mehmet Akif Kay & Mehmet Sağlam).

Telif Hakkı&Lisans/Copyright&License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Yazarların Katkı Oranı/ Contribution Rate of Authors: 1. Mehmet Akif Kay %60. 2. Mehmet Sağlam %40.

* Bu çalışma, Prof. Dr. Mehmet Sağlam danışmanlığında tamamlanan Mehmet Akif Kay'ın doktora tezinden üretilmiştir. / This study was produced from Mehmet Akif Kay's doctoral thesis, completed under the supervision of Prof. Dr. Mehmet Sağlam.

Çocuklar için Sosyal Yeterlilik Ölçeği: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması

Mehmet Akif Kay ve Mehmet Sağlam

Öz

Bu çalışmanın amacı, Nuñez (2011) tarafından geliştirilen ve 3-8 yaş arası çocuklara yönelik tasarlanan Çocuklar için Sosyal Yeterlilik Ölçeği (ÇİSYÖ)'nin, 4-6 yaş arası Türk çocukları için dilsel ve kültürel açıdan uyarlanmasını, ayrıca geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılmasını sağlamaktır. Bu kapsamda 4-6 yaş arası çocuğu olan 228 ebeveyn çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırmanın ilk aşamasında, ölçeğin dil geçerliliği üzerinde durulmuştur. Bu aşamada, uzman görüşleri alınarak dilsel eşdeğerlik çalışmaları gerçekleştirilmiş ve yapılan analizler sonucunda dil geçerliliği katsayısının ($r = .78$; $p < .05$) kabul edilebilir bir düzeyde olduğu görülmüştür. Sonraki adımda, ölçeğin yapı geçerliliği incelenmiştir. Bu kapsamda, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmış ve sonuçlar, ölçeğin üç faktörlü yapısının 4-6 yaş grubundaki çocuklar için uygun ve geçerli olduğunu ortaya koymuştur. Ölçüt geçerliliği kapsamında yapılan analizlerde, ölçeğin alt ve üst %27'lik gruplar arasında anlamlı farklar oluşturabildiği ve bu gruplara ait verilerin ayırt edicilik düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, benzer ölçek geçerliliği testinde, ÇİSYÖ ile benzer bir ölçek arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r = .583$, $p = .000$) saptanmıştır. Güvenirlik analizleri bağlamında, ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve .82 olarak analiz edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak elde edilen bulgular, ÇİSYÖ'nün 4-6 yaş aralığındaki Türk çocukları için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal yeterlilik, erken çocukluk, ölçek, uyarlama.

Social Competence Scale for Children: A Scale Adaptation Study

Abstract

The aim of this study is to adapt the Social Competence Scale for Children (ÇİSYÖ), originally developed by Nuñez (2011) for children aged 3-8, into Turkish for children aged 4-6, and to conduct validity and reliability analyses. In this context, 228 parents with children aged 4-6 years were included in the study. In the first stage of the study, the language validity of the scale was emphasized. At this stage, linguistic equivalence studies were carried out by taking expert opinions and as a result of the analyzes, it was seen that the language validity coefficient ($r = .78$; $p < .05$) was at an acceptable level. In the next step, the construct validity of the scale was examined. In this context, confirmatory factor analysis (CFA) was applied and the results revealed that the three-factor structure of the scale was appropriate and valid for children in the 4-6 age group. In the analyses conducted within the scope of criterion validity, it was determined that the scale was able to create significant differences between the lower and upper 27% groups and that the discrimination level of the data belonging to these groups was high. Additionally, the convergent validity test revealed a positive and significant relationship ($r = .583$, $p = .000$) between the ÇİSYÖ and a similar scale. In terms of reliability analysis, the Cronbach's Alpha reliability coefficient of the scale was calculated as .82, indicating high internal consistency and reliability. As a result, the findings confirm that the ÇİSYÖ is a valid and reliable scale for Turkish children between the ages of 4 and 6.

Keywords: Social competence, early childhood, scale, adaptation.

Giriş

Bireyin doğumla başlayıp ailenin, yakın çevrenin ve toplumun katkılarıyla toplumun bir parçası olduğu ve kültürlendiği sürece sosyalleşme denir. Birey sosyalleşme aşamasında çevresini gözlemleyerek zamanın ve mekânın farklılaştığı durumlarda nasıl hareket etmesi gerektiğini öğrenerek sosyal becerilerini geliştirir (Önalın, 2006). Başarılı bir biçimde sosyalleşme sürecini yaşayan çocukta davranışlarını kontrol edebilme kabiliyeti olan iç denetimin geliştiği görülmektedir. Bu bireyler sosyal hayata davranışlarıyla olumlu katkı sağlamanın yanı sıra toplumun işleyişini sürdüren kurallara da uyum sağlamaktadırlar (Baran, 2011; Çelik vd., 2021). Bireyler, sosyal ilişkilerini geliştirmek amacıyla gösterdikleri davranışların sonuçlarını öngörebilecekleri gibi diğer alanlardaki beklentilere benzer biçimde sosyal sonuç beklentilerine sahiptirler. Bu sosyal davranışların doğuracağı sonuçlar hakkındaki beklentiler, literatürde "sosyal sonuç beklentileri" olarak adlandırılmaktadır (Akın ve Akkaya, 2014; Wright vd., 2013). Bireyin düşünceleri ve eylemleri, başka bir kişi veya gruba etkileşime girdiğinde, o kişi veya grubun birey üzerindeki etkisi sosyal etki olarak adlandırılır. Birey, toplumdaki aldığı etkileşimleri aynen yansıtarak toplumu etkileme yeteneğine sahiptir. Bu, sosyal etkinin sosyal davranışları şekillendirebileceği bir ortam yaratmaktadır (Tutar, 2016).

Sosyal yeterlilik, çocuğun sosyalleşme sürecinde önemli bir gösterge olarak kabul edilen psikolojik bir kavramdır. Bu kavram, kişinin çevresiyle iletişim kurma ve sürdürme becerilerine olan inancını ifade etmektedir. Aynı zamanda duygusal tutarlılık, yüksek sosyal yeterlik ve dışadönüklük gibi niteliklere sahip bireylerin, zorluklarla başa çıkma yetenekleri, iyilik hâli ve psikolojik sağlamlıkları açısından olumlu yönde etkilendiği ifade edilebilir (Caprara vd., 2003; Yam ve İşeri, 2019). Sosyal yeterlilik, sosyal beceriyi içeren daha kapsamlı bir kavram olmasına karşın, literatürde sıklıkla bu terimle eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. (Önalın, 2006). Sosyal yeterlilik, bireyin çeşitli durumlarda etkili bir şekilde başa çıkma ve uygun davranışlar sergileme yeteneğini ifade etmesidir. Bu bağlamda, sosyal yeterliliği olan kişiler günlük yaşamlarında karşılaştıkları çeşitli koşulları başarıyla yönetebilen ve durumlara uygun şekilde tepki verebilen bireyler olarak tanımlanabilir. Sosyal beceriler, sağlıklı gelişim ve psikolojik iyilik açısından önemlidir ve kişilerin toplumsal ilişkilerde başarılı olmalarına katkı sağlar (Dodge vd., 1986).

Sosyal yeterlilik, çeşitli sosyal durumlarda yaşa uygun sosyal davranışları anlama ve uygulama becerisinin yanı sıra sosyal ortaklarla başarılı etkileşimlere yol açan tutum, bilgi ve becerileri içerir (Yu, 2023). Guralnick (1993) sosyal yeterliliği, çocuğun kişiler arası ilişkileri kurabilmesi ve başarılı bir biçimde sürdürebilmesi için gerekli olan uygun aracın ve hedefin seçilerek uygulanması olarak tanımlamaktadır. Okul öncesi dönem, özellikle okula hazırlık aşamasında, çocuğun sosyal yeterliliğinin değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu hazırlık sürecinde, psikolojik danışmanlık tarafından çocuğun sosyal yeterlilik alanında güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi amaçlanır. Bu durum, çocuğun uyum sürecini kolaylaştırmasına, akranlarıyla sağlam bir ilişki geliştirmesine ve iletişim becerilerini geliştirmesine yardımcı olma amacı taşır (Çorbacı Oruç, 2008).

Sosyal yeterlilik, bireylerin çocukluk, ergenlik ve erken yetişkinlik dönemlerinde sosyal ve akademik başarılarını sürdürmeleri, ruh sağlığı ve kişisel uyumları için kritik öneme sahiptir. Ebeveyn-çocuk etkileşimleri, özellikle fiziksel oyun gibi duygusal açıdan yoğun durumlar, çocukların sosyal becerilerinin gelişimine katkıda bulunur. Olumsuz ebeveyn etkisinin, çocukların akranları tarafından daha az kabul görmesiyle, olumlu ebeveyn etkisinin ise daha fazla kabul görmesiyle ilişkili olduğu bulunmuştur (Boyum ve Parke, 1995). Okul öncesi dönemde çocukların sosyal ve duygusal gelişimi açısından önemli bir gösterge olan sosyal yeterlilik, bu yaş grubundaki çocukların akranlarıyla oynadıkları oyunlar aracılığıyla gelişir. Oynanan oyunun kalitesi, çocukların sosyal yeterlilik seviyesinin belirlenmesinde temel bir ölçüt olarak kabul edilir (Yu, 2023). Erken çocukluk döneminde akran etkileşimleri, çocukların sosyal dünyalarının giderek daha önemli bir parçası hâline gelir. Bu dönemde akranlar, bebeklik ve erken çocukluk dönemine kıyasla daha güçlü sosyalleşme etkileri yaratırlar. Sosyal yetkinlik ile akran etkileşimleri arasındaki ilişki karmaşık ve karşılıklıdır. Sosyal yetkinliği yüksek olan çocuklar, akranlarıyla daha olumlu etkileşimler kurarken, bu olumlu etkileşimler sosyal teması artırarak, sosyal becerileri geliştirerek ve sosyalleşme deneyimlerini pekiştirerek daha da güçlendirir (Fabes vd., 2006).

Çocuklarda sosyal yeterlilik üzerine yapılan araştırmalar, bu becerinin çocukların sosyal etkileşimleri, akademik başarıları ve duygusal gelişimlerini etkilediği sonucunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar, aile içerisindeki duygusal ifadelerin çocukların sosyal yeterliliklerinin gelişiminde önemli bir rol oynadığını ve sosyal yeterlilik eksikliklerinin çocukluk döneminde ruhsal sorunlara yol açtığını ortaya koymaktadır. Buna bağlı olarak, bireylerin sosyal yeterlilik düzeyinin belirlenmesi, çocuğun ruh sağlığını koruma ve iyileştirme etkisinin yanı sıra fiziksel sağlığa da olumlu katkıda bulunan sosyal destek sağlamaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin çocukların sosyal-duygusal yeterliliklerini geliştirmedeki rolleri vurgulanmakta, öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların sosyal yeterliliklerinde zorluklar yaşadıkları ve bu çocuklara yönelik özel müdahale programlarının etkili olabileceği belirtilmektedir (Boyum ve Parke, 1995; Kapıkıran ve Özgüngör, 2009; McLaughlin vd., 2017; Milligan ve ark., 2016). Anne ve babalarıyla güçlü ilişkileri bulunan çocukların sosyal ve kişilik gelişimi açısından da pozitif ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle, ebeveynlerin çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmaları, çocukların ilerleyen yaşamlarında sosyal becerilerinin gelişimine olumlu katkı sağlamaktadır (Baloğlu, 2018).

Sosyal yeterliliğin kazanılması, çocukluk ve ergenlik dönemlerinde prososyal davranış ve sosyal inisiyatif göstermeyi içeren kritik bir gelişimsel görevdir. Yapılan sistematik bir incelemede, okul öncesi dönemde (3-6 yaş) sosyal yeterlilik ile erken çocukluk psikopatolojisi arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu analiz, dışsallaştırma semptomlarının düşük düzeyde prososyal davranışla, içselleştirme semptomlarının ise yetersiz veya aşırı düzeyde prososyal davranışla ilişkili olabileceğini ortaya koymuştur. Ayrıca, sosyal inisiyatif eksikliğinin içselleştirme semptomlarıyla bağlantılı olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, erken çocukluk dönemindeki sosyal yeterliliğin, psikopatolojik semptomlarla nasıl ilişkili olabileceğine dair önemli ipuçları sunmaktadır (Huber vd., 2019). Günümüzde önemli bir boyut kazanan dijitalleşme, sosyal yeterlilik üzerinde etkili bir rol oynamaktadır. Sosyal yeterliliği olmayan bireyler, çevrimdışı yaşamlarında sosyal ilişkiler kurmakta zorlanan ve gerçek hayattaki kişilerle iletişim kurma konusunda endişeleri olan bireylerdir. Bu kişiler genellikle sosyal açıdan yetersiz, özsaygısı düşük, yalnız ve yaşamlarından memnuniyetsizlik duyan kişilerdir. Ayrıca, bu tür bireylerin dijital oyun bağımlılığı belirtileri geliştirme olasılıkları daha yüksektir (Akkaş, 2020).

Çocukta sosyal yeterliliğin değerlendirilmesine ilişkin daha geniş bir bakış açısı önerilmektedir. Örneğin, sosyal beceri gelişimindeki sorunlar veya gecikme, davranışsal sorunlar ortaya çıkmadan önce fark edilebilir. Erken yaşta sosyal beceri sorunlarının veya temel sosyo-bilişsel becerilerdeki sorunların bu şekilde saptanması daha erken müdahaleyi mümkün kılacaktır (Rantanen vd., 2012). Okul öncesi yıllarda, sosyal beceriler, artan beyin uzmanlaşması ve çevresel etkileşimler sonucunda kademeli olarak gelişir ve rafine hâline gelir. Çocuklar, sosyal iletişim becerilerinin artmasıyla birlikte, benmerkezci algılardan uzaklaşarak işbirlikçi oyun ve başkalarının bakış açılarını anlamaya doğru bir geçiş yaparlar. Sosyal davranışların giderek daha karmaşık hâle gelmesi, çocukların sosyal aktörleri tanıma ve diğerlerinin niyet ve inançlarını anlama becerilerinde kendini gösterir. Yaşamın ilk yılları, yeterli sosyal yeterlilik için temel oluşturur ve bu becerilerin belirleyicilerini incelemek, sosyal gelişimin hem normal hem de sapmış yollarında yer alan mekanizmaları anlamak açısından kritik öneme sahiptir (Soto-Icaza vd., 2015; Tuerk vd., 2021).

Bireylerin sosyal yeterlilik düzeyinin belirlenmesi, çocuğun ruh sağlığını koruma ve iyileştirme etkisinin yanı sıra bireylerin fiziksel sağlığına katkıda bulunan sosyal desteğin sağlanmasını da gerektirmektedir (Kapıkıran ve Özgüngör, 2009). Alan yazında çocuklarda sosyal ve duygusal gelişimi ölçmeye yönelik ölçme araçları (Kay ve Sağlam, 2020) olmasına rağmen doğrudan erken çocuklukta sosyal yeterliliği ölçen ölçme araçlarının sınırlı olduğu görülmüştür. Bu bağlamda sosyal açıdan desteğe ihtiyacı olan çocukların belirlenmesinde önemli bir boyut olan sosyal yeterliliği ölçmeye yönelik geliştirilen ÇİSYÖ' nün geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak Türkçeye uyarlanması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırma kapsamında kullanılan katılımcı grubu, veri toplama sürecinde izlenen yöntemler, ölçeklerin uyarlanma aşamaları ve elde edilen verilerin analizine dair detaylar bu kısımda açıklanmıştır. Farklı bir kültürde geliştirilen bir ölçme aracının Türkçeye uyarlanması sistematik aşamalarla

gerçekleştirilmektedir. Bu aşamalar genel olarak aynı sistematikte ilerlemektedir. İlk olarak ölçeği geliştiren araştırmacıdan uyarılama izni alınmıştır. Sonraki aşamada sırasıyla, ölçeğin dilsel eşdeğerliliği ile ilgili çalışmalar tamamlanmış son olarak ise geçerlilik ve güvenilirlik testleri yapılmıştır (Seçer, 2015).

Çeviri Aşaması

Ölçek uyarlamaya ilgili çalışmalarda, çeviri süreci önemli bir adımdır ve bu sürecin sağlıklı bir biçimde ilerleyebilmesi, çalışmanın güvenilirliği bakımından kritik bir rol oynar. Ölçeğin uygulandığı orijinal dilinden başka bir dile çevrilmesi sürecinde göz önünde bulundurulması gereken birçok önemli faktör bulunmaktadır. Bu faktörler arasında, çeviri ekibinin gerek ölçeğin orijinal diline gerekse de çevrileceği dile tam anlamıyla hâkim olması, ölçme aracının içeriğinin ve kapsadığı disiplinin gerektirdiği bilgi birikimine sahip olması ve ayrıca ölçeğin hedef dildeki kültürel bağlamını doğru bir şekilde anlayıp yansıtabilmesi yer alır (Savaşır, 1994). Bu çalışma kapsamında, ölçeğin çeviri sürecinde görev almak üzere öncelikle çalışmanın yapıldığı alan olan Çocuk Gelişimi alanından iki, Eğitim Bilimleri, Psikoloji ve İngilizce öğretmenliği alanlarından birer olmak üzere farklı alanlarda uzmanlaşmış, İngilizce diline ileri düzeyde hâkim beş öğretim üyesi seçilmiştir. İlk olarak bu çevirmenler, ölçeği bağımsız olarak Türkçeye çevirmişlerdir. Ardından, Çocuk Gelişimi ve Çocuk Psikiyatrisi alanlarında uzman öğretim üyeleri bir araya gelerek, yapılan çevirileri tek tek değerlendirmiş ve ortak bir karara vararak ölçek maddelerini düzenlemişlerdir. Düzenleme süreci tamamlandıktan sonra Türkçe diline hâkim üç öğretim elemanından uzman görüşü alınarak, uygulama formuna nihai şekli verilmiştir. Dil geçerliliğini test etmek amacıyla ölçeğin İngilizce ve Türkçe formlarının eşdeğerliği incelenmiştir. Bu bağlamda, 4-6 yaş aralığında çocuğa sahip, lisansüstü eğitim gören ve İngilizce okuma-anlama becerisi yüksek olan ebeveynlerden (30 kişi) oluşan bir gruba ilk olarak ölçeğin ana dili olan İngilizce formu uygulanmış, ardından iki hafta arayla Türkçe formu uygulanarak her iki dilden toplanan puanların korelasyonu analiz edilmiştir. Yapılan korelasyon analizi neticesinde, ölçeğin uygulanan her iki formun kendi içinde pozitif yönde, yüksek seviyede anlamlı ilişki bulunmuştur ($r = .78$; $p < .05$). Araştırmanın başarılı bir şekilde değerlendirilebilmesi için dilsel eşdeğerliğin en az .70 düzeyinde olması gerektiği vurgulanmaktadır (Seçer, 2015). Bu bağlamda, yapılan analizler sonucunda ölçme aracının İngilizce ve Türkçe formlarının denk olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, her iki formun da dilsel geçerlilik açısından kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Türkçe formun uygulanmaya konulabilmesi için gerekli koşullar sağlandıktan sonra, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına başlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklem grubu, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden biri olan uygun örnekleme yöntemiyle (Büyükoztürk vd., 2014) belirlenmiş 4-6 yaş arası çocuğa sahip 228 ebeveyn den oluşmaktadır. Faktör analizi yapabilmek için yeterli büyüklükte bir örnekleme ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuda farklı görüşler bulunmakla birlikte, genellikle örnekleme büyüklüğünün 50 veya 100'ün üzerinde olması önerilmektedir. Ayrıca analizde kullanılan değişken sayısının beş ila on katı arasında bir örneklem büyüklüğüne sahip olunması gerektiği belirtilmektedir (Fabrigarvd., 1999). Bu çerçevede, bu çalışmanın örneklem büyüklüğünün gerekli analizler için yeterli olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın etik kurul onayı, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan Tarih: 04.05.2021 ve Karar No: 2021/2046 ile alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formunda ebeveynlere cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, meslek, günde kaç saat teknolojik aletleri kullandıkları, çocuğun cinsiyeti, çocuğun yaşı, çocuk sayısı, çocuğun doğum sırası ve akıllı telefonu genelde hangi amaçlar için kullandıkları sorulmuştur. **Çocuklar İçin Sosyal Yeterlilik Ölçeği:** Çocukların sosyal yeterliliğini ölçmek için Nunez tarafından 3-8 yaş arası çocuklar dikkate alınarak geliştirilmiş olan bu ölçek, 4'lü likert tipi derecelendirme şeklinde uygulanmakta olan toplamda 12 maddeden oluşmaktadır. Üç alt boyut içeren (benlik saygısı, sosyal beceriler, sosyal-duygusal düzenleme) ölçek, her bir alt boyutta, kendi içinde dört madde barındırmaktadır. Geçerlilik ve güvenilirlik

çalışmaları sonucunda, ölçeğin sadece sağlıklı çocukların sosyal yeterliliğini ölçmekle kalmayıp yüksek işlevli otizm tanısı ve Asperger sendromu olan çocukların sosyal yeterliliklerini değerlendirmek için de kullanılabilmesi tespit edilmiştir (Nuñez, 2011). Ölçeğin örtük yapısını belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir. Veriler, 3-8 yaş arasındaki 200 çocuktan elde edilmiştir. AFA sonuçlarına dayanarak, ölçeğin mevcut yapısının doğrulamasını yapmak için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA için 405 çocuktan elde edilen veriler analiz edilmiştir ve sonuçlar, ölçeğin 12 maddeden oluşan üç boyutlu yapısının geçerli olduğunu ortaya koymuştur ($\chi^2 (51, N = 405) = 213.534$, $p < .001$; RMSEA = 0.089 $p < .001$; CFI = 0.97; GFI = 0.92; ve PNFI = 0.74). Ölçeğin sosyal beceriler, duygusal düzenleme ve özsaygı alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alfa değerleri ise sırasıyla .95, .95 ve .93 olarak hesaplanmıştır, bu da ölçeğin yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir (Nuñez, 2011). Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması sürecinde, Annette I. Nuñez ile iletişime geçilmiş ve gerekli izinler alınarak uyarlama çalışmaları yapılmıştır.

Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 Ölçeği: Çok sayıda okul öncesi çocuğunun davranış sorunları ve akranlarıyla birlikteyken göstermeleri beklenen sosyal becerilerin niceliğini hızlı bir şekilde tarayan SYDD-30 ölçeği kullanılarak uyarlanan ölçeğin ölçüt geçerliliği test edilmek amacıyla kullanılmıştır. 3 Alt boyuttan (Anksiyete-İçe dönüklük (Aİ), Kızgınlık-Saldırganlık (KS), Sosyal Yetkinlik (SY)) oluşan ölçekte çalışma kapsamında Sosyal Yetkinlik alt boyutundan yararlanılmıştır (Çorapçı, Aksan, Yalçın ve Yağmurlu, 2010).

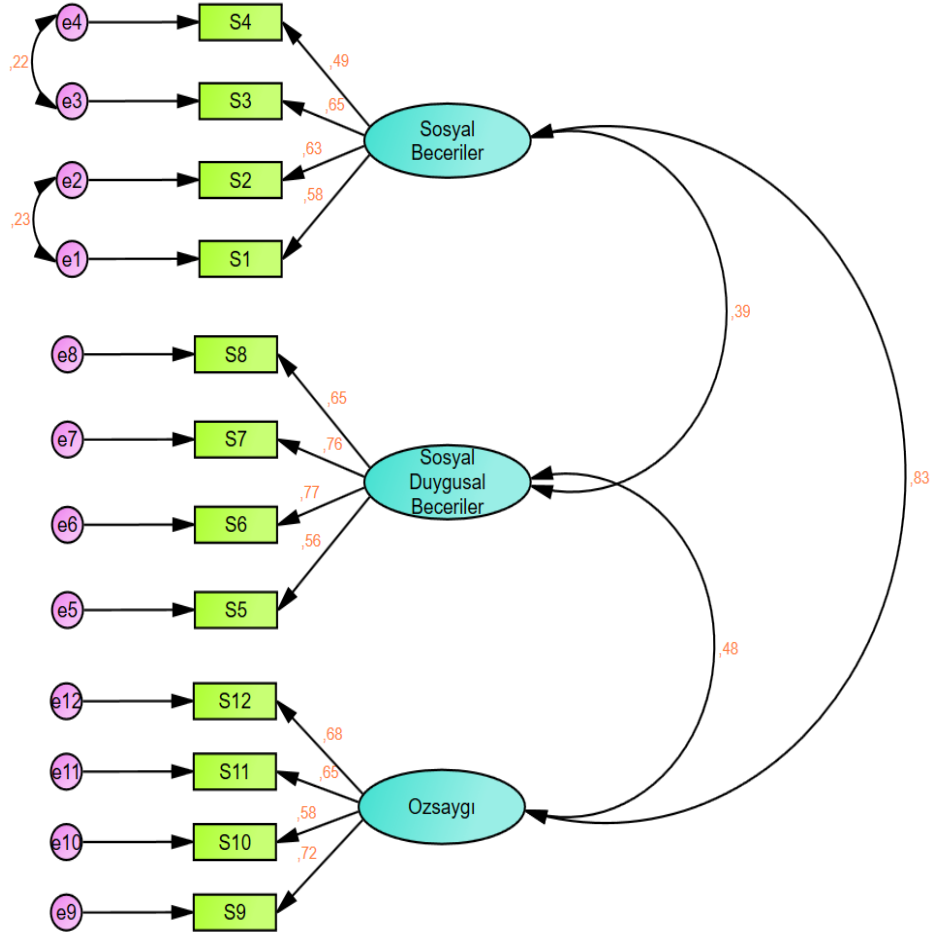
Verilerin Analizi

Çalışmada, ölçeğin geçerliliğine ve güvenilirliğine ilişkin analizler SPSS ve AMOS programları ile gerçekleştirilmiştir. İlk olarak alt boyutların çarpıklık ve basıklık katsayılarının +2 ile -2 arasında olmasına bakılarak verilerin normal dağılım sağladığı belirlenmiştir (Bayram, 2009). Yapı geçerliliğini değerlendirmek amacıyla, doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış ve bu süreçte ölçekte yer alan maddelerin geçerlilik düzeyleri ile ayırt edici özellikleri incelenmiştir. Bunun yanı sıra ölçüt geçerliliğini değerlendirmek için ölçek üzerinde alt ve üst %27'lik gruplar analiz edilmiştir (Hasançebi vd., 2020). Bu analizler sonucunda, maddelerin geçerlilik ve ayırt edicilik düzeyleri belirlenmiştir. Benzer ölçek geçerliliğini değerlendirmek amacıyla ise Pearson momentler çarpımı katsayısı hesaplanmıştır. Ölçek güvenilirliğini belirlemek için yapılan analizlerde, Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve bu katsayı ile ölçeğin iç tutarlılığı değerlendirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin güvenilirlik ve geçerlilik düzeyleri hakkında kapsamlı bilgi sağlamaktadır.

Bulgular

Yapı Geçerliliği

Ölçekten elde edilen sonuçların hangi kavramları veya özellikleri ölçtüğünün net bir şekilde ortaya konması yapı geçerliliği aracılığıyla sağlanır. Yapı geçerliliği, bir ölçeğin içindeki maddelerin, ölçülmek istenen özellikleri ne kadar doğru ve tutarlı bir şekilde yansıttığını değerlendiren bir ölçüttür (Akyüz, 2018). Bu sebeple, ölçeğin 3 faktörlü yapısının doğrulanması için DFA yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir. Çocukların Sosyal Yeterlilik Ölçeği'nin birinci düzey DFA modeline ait görsel Şekil 1'de gösterilmiştir:

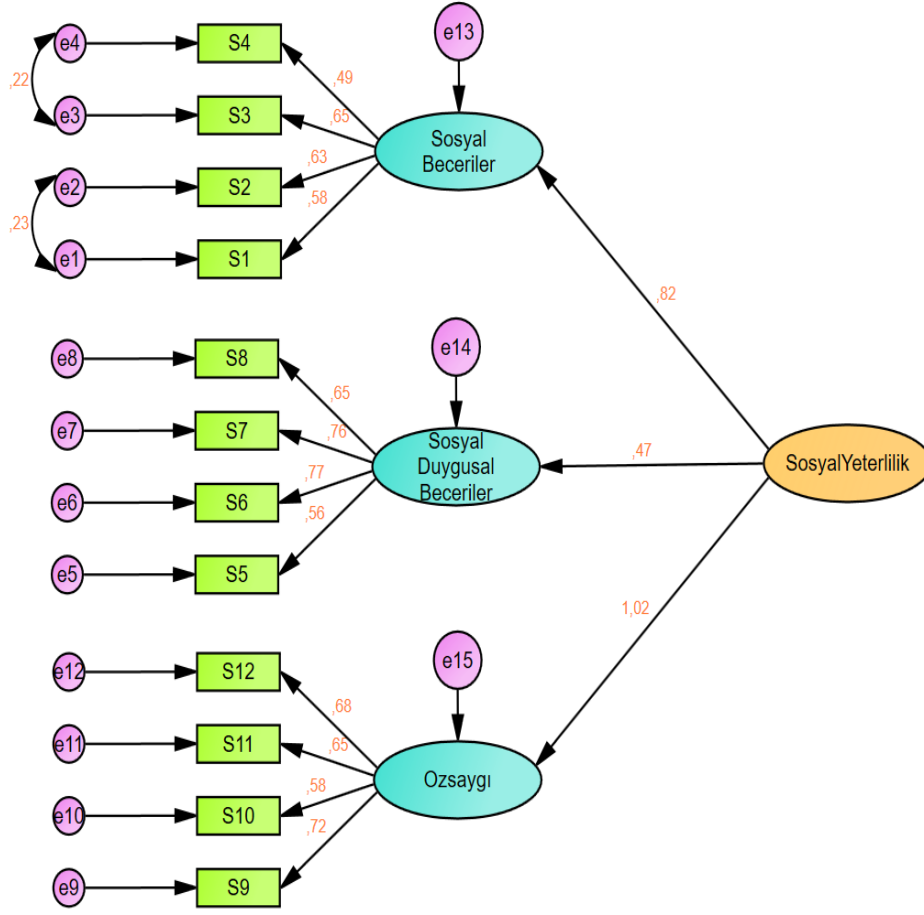
Şekil 1: ÇİSYÖ Birinci Düzey DFA

Tablo 1’ de DFA sonucu ortaya çıkan uyum iyiliği değerleri yer almaktadır.

Tablo 1: DFA Sonucu Ortaya Çıkan Uyum İyiliği Değerleri

Uyum İstatistiği	X2 /sd	RMSEA	CFI	NNFI (TLI)	GFİ	AGFİ	IFI	SRMR
Uyum Değeri	2.009	.067	.94	.92	.94	.90	.94	.057

Tablo 1'deki analiz sonuçları incelendiğinde, χ^2/Sd oranının (2.009), RMSEA değerinin (.067), CFI'nin (.94), NNFI (TLI) değerinin (.92), GFİ'nin (.94), AGFİ'nin (.90), IFI'nin (.94) ve SRMR'nin (.057) kabul edilebilir uyum seviyelerinde (Marsh vd., 1988; Meydan ve Şeşen, 2015; Schermelleh-Engel vd.,2003; Şimşek, 2007) olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, ayrıca ikinci düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) de gerçekleştirilmiştir. İkinci düzey DFA modeline ait görsel sunum, Şekil 2'de yer almaktadır.

Şekil 2: ÇİSYÖ İkinci Düzey DFA

Tablo 2' de İkinci düzey DFA sonucu ortaya çıkan uyum iyiliği değerleri yer almaktadır.

Tablo 2: İkinci Düzey DFA Sonucu Ortaya Çıkan Uyum İyiliği Değerleri

Uyum İstatistiği	X ² /sd	RMSEA	CFI	NNFI (TLI)	GFI	AGFI	IFI	SRMR
Uyum Değeri	2.095	.069	.93	.91	.93	.90	.93	.059

Tablo 2'deki analiz sonuçları incelendiğinde, χ^2 /Sd oranının (2.095), RMSEA değerinin (.069), CFI'nin (.93), NNFI (TLI) değerinin (.91), GFI'nin (.93), AGFI'nin (.90), IFI'nin (.93) ve SRMR'nin (.059) kabul edilebilir uyum düzeylerinde olduğu görülmektedir. Bu bulgular, modelin genel olarak iyi bir uyum sağladığını göstermektedir.

Ölçüt Geçerliği Çalışmaları

Ölçüt geçerliğini değerlendirmek amacıyla, öncelikle toplam test puanlarına göre belirlenen alt ve üst %27'lik grupların puanları arasındaki fark ilişkisiz t-testi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunması, testin iç tutarlılığını gösteren önemli bir bulgu olarak değerlendirilir. Bu tür bir farkın varlığı, testin farklı gruplar arasında yeterince ayırım yapabildiğini ve dolayısıyla geçerli bir ölçüm aracı olduğunu işaret eder. Ayrıca, bir maddenin yeterli kabul edilebilmesi için madde toplam korelasyon katsayısının en az 0.30 veya üzerinde olması gerektiği düşünülür. Bu

korelasyon değerinin yükselmesi, ilgili maddenin etkililiğinin de artışı işaret eder (Büyüköztürk, 2020). Tablo 3'te ÇİSYÖ için alt ve üst %27'lik grupların verileri sunulmuştur.

Tablo 3: ÇİSYÖ için Alt- Üst %27'lik Gruplara İlişkin Veriler

Madde	Alt%27-Üst%27		Madde Toplam Test Korelasyonu
	t	p	
S1	8.441	0.000**	.574
S2	8.596	0.000**	.598
S3	7.012	0.000**	.583
S4	8.148	0.000**	.565
S5	10.040	0.000**	.599
S6	11.897	0.000**	.610
S7	10.703	0.000**	.599
S8	10.540	0.000**	.559
S9	10.303	0.000**	.654
S10	9.868	0.000**	.622
S11	7.056	0.000**	.554
S12	8.446	0.000**	.614

n = 228 **p<0.5

Tablo 3'teki sonuçlar incelendiğinde, t değerinin tüm maddeler için anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür. Bu bulgular, ölçekteki maddelerin ayırt edici özelliklere sahip olduğunu ve geçerlilik düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, tüm madde-toplam test korelasyonlarının 0.20'nin üzerinde olması, ölçekteki tüm maddelerin ölçeğin geneliyle tutarlı olduğunu göstermektedir. Yapı geçerliğini desteklemek amacıyla, benzer ölçek geçerliği de incelenmiştir. Bu çerçevede, Çocuklarda Sosyal Yeterlilik Ölçeği ile "Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 Ölçeği"nin (Çorapçı vd., 2010) Sosyal Yetkinlik alt boyutu arasındaki ilişki korelasyon katsayısı üzerinden değerlendirilmiştir. Bu ilişkiye ait veriler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu ile Çocuklarda Sosyal Yeterlilik Ölçeğinin Korelasyon Katsayısı İlişkisi

	Çocuklarda Sosyal Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Beceriler Boyutu	Sosyal Duygusal Boyutu	Öz- Saygı Boyutu
Sosyal Yetkinlik	.583	.497	.347	.556

**p<0.5

Tablo 4'ün incelenmesi sonucunda, Sosyal Yetkinlik ile Çocuklarda Sosyal Yeterlilik Ölçeğinin toplam puanı ($r = .583, p = .000$), Sosyal Beceriler Boyutu ($r = .497, p = .000$), Sosyal Duygusal Boyutu ($r = .347, p = .000$) ve Öz-Saygı Boyutu ($r = .556, p = .000$) arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu bulgular, "Çocuklarda Sosyal Yeterlilik" ölçeğinin, benzer yapıdaki bir ölçekle tutarlılık gösterdiğini ve bu nedenle ölçüt geçerliğini sağladığını ortaya koymaktadır. Ölçek, bu sonuçlar doğrultusunda, çocukların sosyal yetkinliklerini ve davranışlarını güvenilir bir şekilde ölçme kapasitesine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

İç Tutarlılık

Ölçeğin güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla Cronbach Alpha değeri analiz edilmiştir. Bu değer, soruların birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu ölçmektedir. .60 ve üzerindeki bir değer ölçeğin güvenilir

olduğunu gösterdiği kabul edilmektedir (Özdamar, 2002). Cronbach Alpha, bir ölçeğin içsel tutarlılığını ortaya koyan önemli bir istatistiktir ve ölçeğin hem boyutlar bazında hem de genel anlamda hesaplanan Cronbach Alpha değerleri Tablo 5'te detaylı olarak sunulmuştur. Bu veriler, ölçeğin güvenilirlik düzeyinin uygun olduğunu ve kullanılabilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Tablo 5: *ÇİSYÖ' nün Boyutlarına ve Geneline İlişkin Cronbach Alpha Değerleri*

Alt boyut/ Genel Ölçek	Cronbach Alpha
Sosyal Beceriler	.72
Sosyal - Duygusal	.78
Öz Saygı	.74
Genel	.82

Tablo 5'teki Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının incelenmesi sonucunda, iç tutarlılık hesaplaması için gerekli olan değerlerin alt sınıırın üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum, ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Sonuç

Bu çalışmada, Nuñez (2011) tarafından geliştirilen Çocuklar İçin Sosyal Yeterlilik Ölçeği'nin İngilizceden Türkçeye uyarlaması gerçekleştirilmiştir. İngilizce ve Türkçe formlar arasındaki dilsel eşdeğerlik, yapılan korelasyon analizi ile incelenip sonuçta pozitif yönde, yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .78$; $p < .05$). Bu bulgular, ölçme aracının İngilizce ve Türkçe versiyonlarının birbirine oldukça benzer ve eşdeğer olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında yapılan birinci ve ikinci düzey DFA, ölçme aracının kabul edilebilir uyum değerlerine sahip olduğunu ve elde edilen sonuçların, ölçeğin orijinal uyum iyiliği değerleriyle uyumlu olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçek içerisindeki tüm maddelerin madde-toplam test korelasyonlarının .20'nin üzerinde olması, ölçeğin genel anlamda tutarlılığını ve güvenilirliğini desteklemektedir.

Ölçeğin geçerliliğini değerlendirmek için "Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 Ölçeği" ile Çocuklar İçin Sosyal Yeterlilik Ölçeği (ÇİSYÖ) ve onun alt boyutları arasındaki ilişki incelenmiş; Sosyal Yetkinlik ile Sosyal Beceriler Boyutu, Sosyal-Duygusal Boyutu, Öz-Saygı Boyutu ve ÇİSYÖ'nün toplam puanı arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılan Cronbach's Alpha analizinde, hem alt boyutlar hem de ölçeğin tamamında yüksek güvenilirlik değerlerine ulaşılmıştır, bu durum ölçme aracının güvenilir olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak Türkçe formu üzerinde yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri, ÇİSYÖ'nün 4-6 yaş arası çocukların sosyal yeterliliklerini ölçmek için uygun bir araç olduğunu kanıtlamaktadır. Ölçek, Sosyal Beceriler, Sosyal-Duygusal Düzenleme ve Öz-Saygı olmak üzere üç alt boyuttan oluşmakta ve her alt boyutta 4 madde yer almaktadır. Tüm maddelerin olumlu ifadelerle sahip olması nedeniyle, ölçüm sırasında bu maddelerin toplam puanı hesaplanmaktadır. Elde edilen toplam puanların yüksek olması, çocukların sosyal yeterlilik düzeylerinin de yüksek olduğunu yansıtmaktadır. Sosyal yeterlilik ölçeklerinin daha kapsamlı bir değerlendirme sunabilmesi için öğretmen ve ebeveyn geri bildirimlerinin dahil edilmesi, sosyal yeterliliği düşük çocuklar için erken müdahale programlarının geliştirilmesi ve eğitim kurumlarında sosyal yeterlilik eğitim modüllerinin uygulanması yararlı olacaktır.

Kaynaklar

- Akın, A. ve Akkaya, O. (2014). Sosyal yeterlik ve sosyal sonuç beklentileri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 4(1), 204-213.
- Akkaş, İ. (2020). Küresel bir sorun alanı olarak dijital oyun bağımlılığı üzerine çalışma: Erzincan ili örneği. *Modern Leisure Studies*, 2(1), 11-23.
- Akyüz, H. E. (2018). Yapı geçerliliği için doğrulayıcı faktör analizi: Uygulamalı bir çalışma. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 7(2), 186-198.
- Baloğlu, U. (2018). Masumiyet filminde çocuk, televizyon ve bağlanma ilişkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(1), 1-30.
- Baran, G. (2011). Sosyal Gelişim. N. Aral, G. Baran, (Ed), *Çocuk gelişimi içinde* (s.193-221). Ya-Pa.
- Bayram, N. (2009). *Sosyal bilimlerde SPSS ile veri analizi*, 2. Baskı., Ezgi Yayınevi.
- Boyum, L. A., ve Parke, R. D. (1995). The role of family emotional expressiveness in the development of children's social competence. *Journal of Marriage and the Family*, 593-608.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. 28. Baskı. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz ve Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, 16. Baskı, Pegem Akademi.
- Çelik, O. T., Kay, M. A. ve İnci, R. (2021). Çocuğun sosyal gelişimi, Atik, D., Kılıç, N. (Ed.), *Sağlık Bilimleri Alanında Akademik Çalışmalar 2 içinde* (s. 91-109). Duvar Yayınları.
- Çorbacı-Oruç, A. (2008). *6 yaş çocuklarında sosyal yeterliliğin, akran ilişkilerinin ve sosyal bilgi işleme sürecinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Çorapçı, F., Aksan, N., Yalçın, D. A. ve Yağmurlu, B. (2010). Okul öncesi dönemde duygusal davranışsal ve sosyal uyum taraması: sosyal yetkinlik ve davranış değerlendirme-30 ölçeği. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(2), 63-74.
- Dodge, K. A., Pettit, G. S., McClaskey, C. L., ve Brown, M. M. (1986). Social competence in children. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 51(2, Serial No. 213).
- Fabrigar, L. R., Wegener, D. T., MacCallum, R. C. ve Strahan, E. J. (1999). Evaluating the use of exploratory factor analysis in psychological research. *Psychological Methods*, 4(3), 272-299.
- Fabes, R. A., Gaertner, B. M., & Popp, T. K. (2006). *Getting along with others: Social competence in early childhood*. In K. McCartney & D. Phillips (Eds.), *The Blackwell handbook of early childhood development* (pp. 297-316). Hoboken, NJ: Blackwell.
- Guralnick, M. J. (1993). Developmentally appropriate practice in the assessment and intervention of children's peer relations. *Topics in early childhood special education*, 13(3), 344-371.
- Hasançebi, B., Terzi, Y., & Küçük, Z. (2020). Madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik indeksine dayalı çeldirici analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(1), 224-240.
- Huber, L., Plötner, M., ve Schmitz, J. (2019). Social competence and psychopathology in early childhood: a systematic review. *European Child ve Adolescent Psychiatry*, 28, 443-459. <https://doi.org/10.1007/s00787-018-1152-x>.
- Kapıkıran, Ş., ve Özgüngör, S. (2009). Ergenlerin sosyal destek düzeylerinin akademik başarı ve güdülenme düzeyi ile ilişkileri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16(1), 21-30.

Kay, M. A., ve Sağlam, M. (2020). Çocuklarda sosyal ve duygusal gelişimi ölçmek için kullanılan ölçeklerin incelenmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 10(2), 18-33.

Marsh, H. W., Balla, J. R., & McDonald, R. P. (1988). Doğrulayıcı faktör analizinde uyum iyiliği indeksleri: Örneklem büyüklüğünün etkisi. *Psychological Bulletin*, 103(3), 391-410.

Meydan, C. H., & Şeşen, H. (2015). *Yapısal eşitlik modellemesi: AMOS uygulamaları*, 2. Baskı, Detay Yayıncılık.

McLaughlin, T., Aspden, K., ve Clarke, L. (2017). How do teachers support children's social-emotional competence? Strategies for teachers. *Nineteenth-Century Literature*, 21, 21-27. <https://doi.org/10.18296/ecf.0041>.

Milligan, K., Phillips, M., ve Morgan, A. (2016). Tailoring social competence interventions for children with learning disabilities. *Journal of Child and Family Studies*, 25, 856-869. <https://doi.org/10.1007/S10826-015-0278-4>.

Nuñez, A. I. (2011). *Development and validation of the children's social competence scale*. The Faculty of Morgridge College of Education. Doctoral Thesis, University of Denver.

Önalın, F. A. (2006). Sosyal yeterlik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39-58.

Özdamar, K. (2002). *Paket programlar ve istatistiksel veri analizi (çok değişkenli analizler)*, 4. Baskı, Kaan Yayınları.

Rantanen, K., Eriksson, K., ve Nieminen, P. (2012). Social competence in children with epilepsy—a review. *Epilepsy ve Behavior*, 24(3), 295-303.

Savaşır, I. (1994). Ölçek uyarlamasındaki sorunlar ve bazı çözüm yolları. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(33), 27-32.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Yapısal eşitlik modellerinin uyumunun değerlendirilmesi: Anlamlılık testleri ve tanımlayıcı uyum iyiliği ölçümleri. *Methods of Psychological Research*, 8(2), 23-74

Soto-Icaza, P., Aboitiz, F., & Billeke, P. (2015). Development of social skills in children: Neural and behavioral evidence for the elaboration of cognitive models. *Frontiers in Neuroscience*, 9, 333. <https://doi.org/10.3389/fnins.2015.00333>

Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve LISREL uygulamaları*, 2. Baskı, Anı Yayıncılık.

Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ekinoks Yayınları.

Tuerk, C., Anderson, V., Bernier, A., & Beauchamp, M. H. (2021). Social competence in early childhood: An empirical validation of the SOCIAL model. *Journal of Neuropsychology*, 15(3), 477-499.

Tutar, H. (2016). *Sosyal psikoloji*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık.

Wright, S. L., Wright, D. A., ve Jenkins-Guarnieri, M. A. (2013). Development of the Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 46, 218-231.

Yam, A. Z., ve İşeri, E. T. (2019). Algılanan sosyal destek ve sosyal yeterlik arasındaki ilişki: Eğitim fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2019(13), 51-66.

Yu, J. J. (2023). Marital satisfaction and parental warmth in predicting children's peer social competence. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 85, 101499.

Ek

Çocuklar İçin Sosyal Yeterlilik Ölçeği (ÇİSYÖ)

Sevgili Anne ve Babalar

Bu ölçek, 4-6 yaş arası çocukların sosyal yeterliliğini ölçmek amacı ile hazırlanmıştır. Ölçekten elde edilen sonuçlarla çocuğun sosyal yeterliliği belirlenecektir.

Aşağıda yer alan her bir ifadeyi okuduktan sonra sizin için uygun olan,

1= Hiçbir zaman,

2= Nadiren,

3= Bazen,

4= Her zaman, seçeneklerinden birini işaretleyiniz.

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Her zaman
Sosyal Beceriler				
1. Oyun esnasında akranlarıyla işbirliği yapar				
2. Mevcut/kurulmuş bir oyuna girebilir				
3. Yaşına uygun konuşmaları sürdürür				
4. Oyun süresince ilgisini korur				
Sosyal Duygusal Beceriler				
5. İşler istediği gibi gitmediğinde soğukkanlılığını korur.				
6. Bir oyunu kaybettiğinde sakinliğini korur.				
7. Bir anlaşmazlık sırasında öfkesini kontrol eder.				
8. Üzülmesinde sakin kalır				
Öz-Saygı Ölçeği				
9. Kendisi hakkında olumlu ifadelerde bulunur.				
10. Başkalarını ellerinden gelenin en iyisini yapmaya teşvik eder				
11. Oyun sırasında kendisine güvenir				
12. Kendi görüşünü başkalarıyla paylaşır				